

W Y R O K W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny
w składzie następującym:

Przewodniczący : sędzia del. Michał Siemieniec
Protokolant: Jan Migduła

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2022 r. w Krakowie

na rozprawie
sprawy z powództwa [REDAKTED]
przeciwko **mBank S.A w Warszawie**
o zapłatę

- I. zasądza od pozwanego mBank S.A. w Warszawie na rzecz powódki [REDAKTED] kwotę 100.647,67 zł (sto tysięcy sześćset czterdzieści siedem złotych 67/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 kwietnia 2022 r. do dnia zapłaty;
- II. w pozostałej części oddała powództwo;
- III. zasądza od pozwanego mBank S.A. w Warszawie na rzecz powódki [REDAKTED] kwotę 6.417zł (sześć tysięcy czterysta siedemnaście złotych 00/100) tytułem kosztów procesu z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE
wyroku z dnia 25 kwietnia 2022 roku

Powódka [REDAKTOWANE] pozwem wniesionym w dniu 19 października 2020 r. wniosła o:

1. zasądzenie od strony pozwanej mBank Spółki Akcyjnej w Warszawie na jej rzecz kwoty 100.647,67 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności liczonymi od dnia 10 października 2020 r. do dnia zapłaty;
2. zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powódka podała, że w dniu 11 sierpnia 2006 r. zawarła z poprzednikiem pozwanego Banku umowę kredytową na kwotę 232.368,79 zł. W ocenie powódki zawarta przez nią umowa kredytowa jest nieważna z uwagi na abuzywność postanowień dotyczących waloryzacji kredytu oraz zasad przeliczania spłat rat kredytowych. Zaznaczyła, że zawarła umowę jako konsument, z wykorzystaniem wzorca umownego przedłożonego przez Bank, bez możliwości negocjowania jej treści. W kwestionowanych postanowieniach Bank przyznał sobie prawo do jednostronnego i dowolnego regulowania wysokości swojego świadczenia w postaci kwoty kredytu, jaka miała zostać oddana do dyspozycji powódki oraz świadczenia powódki w postaci rat kredytowych poprzez dowolne, niczym nieograniczone wyznaczenie w tabelach kursów kupna lub sprzedaży CHF, w oparciu o nieznane powódce kryteria. Dodatkowo zastosowanie dwóch mierników wartości – kursu kupna i kursu sprzedaży CHF spowodowało, że w rzeczywistości powódka zobowiązana była do spłaty wyższego kapitału kredytu niż rzeczywiście jej wypłacony. Powódka nie została przy tym należycie poinformowana o obciążającym ją ryzyku kursowym. Takie ukształtowanie postanowień umowy sprawiło, że były one niejasne, sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy powódki. Powódka zarzuciła również, że z uwagi na nierównomierne rozłożenie ryzyka kursowego między stronami oraz brak dostatecznego określenia świadczeń stron umowa jest sprzeczna z naturą stosunku prawnego umowy kredytu, jak również nie zawiera koniecznych elementów wskazanych w art. 69 ustawy Prawo bankowe. Zdaniem powódki umowa bez kwestionowanych przez nią postanowień nie może

funkcjonować, co powoduje jej całkowitą nieważność. Skoro umowa kredytu jest nieważna, to powódce w oparciu o przepisy Kodeksu cywilnego o świadczeniu nienależnym przysługuje roszczenie o zwrot kwot wpłaconych przez nią Bankowi tytułem spłaty rat.

W odpowiedzi na pozew (k. 69-110) strona pozwana mBank S.A. w Warszawie wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Autor odpowiedzi na pozew wskazał, że roszczenie jest nieudowodnione zarówno co do zasady jak i wysokości. Zdaniem pozwanego, postanowienia umowy dotyczące waloryzacji kredytu kursem waluty CHF były przedmiotem indywidualnych ustaleń stron, co więcej kredytobiorca zaakceptował kwestionowane obecnie postanowienia, jak również o kredyt na takich właśnie warunkach wnioskował. Pozwany bank zaprzeczył twierdzeniom dotyczącym braku poinformowania o ryzyku kursowym związanym z zawarciem umowy kredytu indeksowanego. Zdaniem strony pozwanej powództwo oparte jest przede wszystkim na błędnym założeniu zgodnie z którym pozwany jako bank może dowolnie ustalać kursy walut w tabeli kursowej. Stosowany przez niego mechanizm ustalania kursów jest identyczny jak ten stosowany przez inne banki komercyjne, jest mechanizmem rynkowym i jego kursy pozostają w pełnej korelacji z kursami publikowanymi przez NBP. Strona pozwana podniosła też zarzut przedawnienia roszczenia strony powodowej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Strona pozwana jest następcą prawnym Banku BRE Bank S.A. z siedzibą w Warszawie.

[*okoliczność bezsporna*]

Powódka [REDAKTOWANE] potrzebowała w roku 2006 środków na zakup lokalu w celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych. Zwróciła się w związku z tym do doradcy finansowego, który przedstawił jej oferty kredytu, w tym, jako najkorzystniejszą – kredyt w walucie CHF w BRE Bank S.A.. Powódka nie miała doświadczenia w sprawach finansowych, pracowała jako nauczyciel tańca. Następnie powódka odbyła kilka rozmów w placówce Banku z pracownikiem Banku. Powódka nie miała świadomości co do skali ryzyka walutowego i kursowego

związanego z zaciąganiem kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej, nie została poinformowana o zasadach ustalania kursów w tabeli kursowej Banku. Powódka otrzymała zapewnienie, że kredyt we frankach szwajcarskich był w tym czasie najpopularniejszy i bardziej opłacalny niż w złotych. Powódka nie miała możliwości negocjowania treści umowy, ponieważ miała ona charakter umowy przygotowanej przez Bank na gotowym formularzu.

[dowód: przesłuchanie powódki – protokół z dnia 25 kwietnia 2022 r., rejestracja od 00:03:09]

Dnia 26 czerwca 2006 r. powódka złożyła do BRE Bank S.A. w Warszawie wniosek o udzielenie kredytu w wysokości 232.368,80 zł na zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym. Jako walutę kredytu wskazała CHF. Dnia 27 lipca 2006 r. Bank zdecydował o przyznaniu kredytu powódce.

[dowód: wniosek o udzielenie kredytu z dnia 26 czerwca 2006 r., k. 142-143; decyzja o przyznaniu kredytu, k. 142-144]

Przy składaniu wniosku powódka podpisała przygotowane przez Bank pisemne oświadczenie, że została dokładnie zapoznana z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptuje oraz że rozumie, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi zaciągniętego kredytu.

[dowód: oświadczenie z dnia 26 czerwca 2006 r., k. 131]

W dniu 11 sierpnia 2006 r. powódka [REDAKTOR] zawarła z BRE Bank S.A. z siedzibą w Warszawie umowę nr [REDAKTOR]/2006 o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych „mPlan” waloryzowany kursem CHF. W umowie zawarto m.in. następujące klauzule:

- celem kredytu jest budownictwo mieszkaniowej, tj. finansowanie przedpłat na poczet budowy i zakupu od inwestora zastępczego lokalu mieszkalnego nr 2 położonego w Krakowie przy ul. [REDAKTOR] w wysokości 209 244,36 zł, refinansowanie poniesionych nakładów w kwocie 2.0000 zł oraz finansowanie opłat okołokredytowych w kwocie 21 124, 43 zł (§ 1 ust. 1 i 1A);

- kwota kredytu wynosi 232 368,79 zł (§ 1 ust. 2);

- walutą waloryzacji kredytu jest CHF (§ 1 ust. 3);

- kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 26 lipca 2006 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej BRE Banku S.A. wynosi 95 123,95 CHF. Kwota niniejsza ma charakter informacyjny i nie stanowi zobowiązania Banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu może być różna od wartości podanej w niniejszym punkcie (§ 1 ust. 3A);

- okres kredytowania wynosi 288 miesięcy, tj. od dnia 11 sierpnia 2006 r. do dnia 15 sierpnia 2030 roku (§ 1 ust. 4);

- wariant spłaty kredytu to równe raty kapitałowo – odsetkowe, spłacane do 15-tego dnia każdego miesiąca (§ 1 ust. 5 i 6);

- prowizja wynosi 1,50% kwoty kredytu tj. 3.485,53 zł (§ 1 ust. 7);

- prowizja tytułem ubezpieczenia kredytu w TU EUROPA S.A. i GENERALI TU S.A. wynosi 0,20% kwoty kredytu, tj. 464,74 zł (§ 1 ust. 7A);

- prawne zabezpieczenie kredytu stanowi: hipoteka kaucyjna do kwoty 348.553,19 zł na nieruchomości, której nabycie zostanie sfinansowane z udzielonego kredytu; przelew na rzecz Banku praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych; weksel in blanco wystawiony przez kredytobiorcę wraz z deklaracją wekslową (§ 3 ust. 1-3);

- prawne zabezpieczenie kredytu na okres przejściowy od czasu przedłożenia w mBanku odpisu księgi wieczystej nieruchomości potwierdzającego prawomocny wpis hipoteki ustanowionej na rzecz mBanku stanowi ubezpieczenie kredytu w TU EUROPA S.A. i GENERALI TU S.A. (§ 3 ust. 6);

- kredyt zostanie wypłacony w XV transzach (§ 5);

- spłata kredytu będzie następować na podstawie nieodwołalnego w trakcie trwania umowy zlecenia dokonywania przelewu ze wskazanego w umowie rachunku eKonto (§ 6);

- kwota kredytu będzie waloryzowana kursem kupna waluty w CHF według Tabeli kursowej BRE Banku S.A.; kwota kredytu wyrażona w walucie CHF zostanie określona na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej Banku z dnia i godziny uruchomienia transzy kredytu (§ 7 ust. 1);

- kredyt jest oprocentowany wg zmiennej stopy procentowej, której zmiana może nastąpić w przypadku zmiany stopy referencyjnej określonej dla danej waluty oraz zmiany parametrów finansowych rynku pieniężnego i kapitałowego w kraju (lub krajów zrzeszonych w Unii Europejskiej), którego waluta jest podstawą waloryzacji (§ 10 ust. 1 i 2);

- kredyt będzie spłacany w miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat, który sporządzony jest w walucie frank szwajcarski (§ 12 ust. 1 i 2);

- raty kapitałowo-odsetkowe będą spłacane w złotych polskich po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej BRE Bank S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (§ 11 ust. 5);

Umowa zawierała również oświadczenia kredytobiorcy (§ 29), że:

- został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptuje;

- jest świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów w obsłudze kredytu;

- został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w mBanku oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptuje.

[dowód: umowa nr ██████████/2006 z dnia 11 sierpnia 2006 r. o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych „mPlan” waloryzowany kursem CHF , k. 40-44]

W dniu 5 listopada 2008 r. oraz 7 maja 2009 r. strony zawarły aneksy do umowy kredytu, których treść nie dotyczyła opisanych powyżej warunków umowy, istotnych dla niniejszego postępowania. W dniu 25 maja 2010 r. strony zawarły aneks do umowy kredytu, którym zmianie uległy postanowienia § 1 ust. 8 i 9 oraz § 10. W § 2 aneksu powódka wyraziła zgodę na przystąpienie do grupowej umowy ubezpieczenia na życie i całkowitej niezdolności do pracy dla kredytobiorców BRE Banku S.A.

[dowód: aneks nr 1 do umowy kredytu z dnia 5 listopada 2008 r., k. 148; aneks nr 2 do umowy kredytu z dnia 7 maja 2009 r., k. 150; aneks nr 3 do umowy kredytu z dnia 25 maja 2010 r., k. 152-154]

Listem adwokackim z dnia 21 września 2020 r. powódka wezwała pozwanego bank do zapłaty wszelkich uiszczonych w okresie od dnia 16 października 2006 r. do 15 czerwca 2020 r., należności w związku z umową, tj. kwoty 297.843,36 zł (tytułem rat kredytu) oraz kwoty 5.952,59 zł (tytułem finansowania składek ubezpieczenia niskiego wkładu) wraz z odsetkami ustawowymi z opóźnienia w płatności liczonymi od dnia wymagalności w/w roszczeń, w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma,

wskazując że umowa nie została nigdy skutecznie zawarta, ewentualnie jest nieważna. Alternatywnie powódka zwróciła się do banku z wnioskiem o przeliczenie salda kredytu z uwzględnieniem abuzywnego charakteru kwestionowanych postanowień umownych, jednocześnie wzywając bank do zapłaty kwoty 94.686,8 zł stanowiącej sumę nadpłat w płacie rat kredytowych uiszczanych w okresie od 16 października 2006 r. do dnia 15 czerwca 2020 r. oraz kwoty 5.952,59 zł. Reklamacja została rozpatrzona negatywnie przez stronę pozwaną.

[dowód: list adwokacki z dnia 21 września 2020 r., k. 45-46; pismo mBank S.A. z dnia 5 października 2020 r., k. 48-49]

W okresie od dnia 16 sierpnia 2006 r. do dnia 23 czerwca 2020 r. [REDAKTOR] [REDAKTOR] tytułem spłaty zobowiązania z umowy kredytu z dnia 11 sierpnia 2006 r. uiściła na rzecz Banku kwotę 297.843,36 zł.

[dowód: zaświadczenie z dnia 24 czerwca 2020 r., k. 50-54v.]

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o znajdujące się w aktach dowody z dokumentów. W szczególności oparto się na dokumentach umowy kredytu nr [REDAKTOR]/2006 z dnia 11 sierpnia 2006r. i dokumentach dotyczących tej umowy w postaci aneksów oraz regulaminu kredytu oraz dokumentów przedstawiających historię spłaty kredytu. Jednocześnie sąd pominął przeprowadzenie postulowanego przez stronę dowodu z opinii biegłego. Mając na uwadze zebraną w sprawie dokumentację, powołanie biegłego nie mogło przyczynić się do ustalenia okoliczności relewantnych w kontekście niniejszej sprawy. Ustalając okoliczności zawarcia umowy sąd oparł się również w dużej mierze na przesłuchaniu powódki [REDAKTOR]. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania jej relacji, odpowiada ona zasadom doświadczenia życiowego.

Sąd zważył, co następuje

Powództwo jest w przeważającym zakresie zasadne, jedynie co do odsetek w części podlega oddaleniu. Powódka wniosła o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 100.647,67 zł stanowiącej jedynie część świadczeń uiszczonych przez nią z tytułu zawarcia umowy kredytu. Wprawdzie powódka nie żądała odrębnego ustalenia w sentencji wyroku nieważności umowy, ale zbadanie zasadności żądania zapłaty musiało zostać poprzedzone zbadaniem kwestii ważności umowy kredytu, względnie zawarcia w niej abuzywnych postanowień

umownych rzutujących na ważność umowy. Wskazywana przez [REDAKTOR] podstawa nieważności umowy wynikać miała przede wszystkim z zawarcia w umowie klauzul waloryzacyjnych, a konkretnie z uprawnienia banku do jednostronnego kształtowania kursów, według których następowało przeliczanie kwot kredytu do wypłaty i według których następuje przeliczanie rat spłaty. W pierwszej kolejności rozważyć zatem należało jaki jest charakter umowy podpisanej między stronami i czy wskazywane przez powódkę postanowienia miały charakter niedozwolony. Powódka zawierając umowę kredytu niewątpliwie miała status konsumenta. Zgodnie z art. 22¹ k.c., w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy pomiędzy stronami, za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Te warunki zostały w przypadku [REDAKTOR] spełnione. Otwiera to możliwość zbadania treści umowy kredytu z perspektywy przepisów art. 385¹ i nast. k.c.. W myśl art. 385¹.§ 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Według § 2 tego przepisu, jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Z kolei w myśl § 3, niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Rozkład ciężaru dowodu reguluje § 4 omawianego przepisu, zgodnie z którym, ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. Kolejny przepis zawarty w art. 385² k.c. stanowi, że oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. Dodać należy, że przepisy te zostały wprowadzone do krajowego porządku prawnego w wyniku implementowania Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.E z dnia 21 kwietnia 1993 r.), co oznacza, że przy interpretacji

tych przepisów należy uwzględnić orzecznictwo TSUE. Najistotniejsze znaczenie na tle umów kredytów indeksowanych do waluty obcej ma wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 3 października 2019 r. w sprawie K. Dziubak, J. Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, sygn. akt C-260/18, publ. <http://curia.europa.eu>. W wyroku tym Trybunał wyjaśnił m.in., że *Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, które się w niej znajdowały, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane w szczególności przez skutki wynikające z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, jeżeli strony umowy wyrażą na to zgodę. Artykuł 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie utrzymywaniu w umowie nieuczciwych warunków, jeżeli ich usunięcie prowadziłoby do unieważnienia tej umowy, a sąd stoi na stanowisku, że takie unieważnienie wywołałoby niekorzystne skutki dla konsumenta, gdyby ten ostatni nie wyraził zgody na takie utrzymanie w mocy.*

W rozpoznawanym przypadku powódka – konsument - pouczona o powyższym, na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2022 r. wyraziła zgodę na „unieważnienie” umowy w całości, gdyby sąd doszedł do wniosku, że po wyeliminowaniu z niej abuzywnych klauzul umowa nie może funkcjonować w obrocie prawnym.

W niniejszej sprawie na pierwszy plan wysuwają się postanowienia umowne wprowadzające mechanizm waloryzacji kursem CHF, a co za tym idzie przeliczania waluty obcej na polską i odwrotnie. Są to niewątpliwie klauzule odnoszące się do głównych świadczeń stron. Zgodnie bowiem z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku prawo bankowe (w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia przez strony umowy, t.j. Dz.U.2002. nr 72 poz. 665), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Analizując zawarte w umowie z dnia 11 sierpnia 2006 r. klauzule dotyczące przeliczania walut, należy dojść do wniosku, że z

całą pewnością nie określono ich w sposób jednoznaczny. Są one dla laika niezrozumiałe bez pomocy profesjonalnego doradcy. A należy pamiętać, że w wypadku umów kredytowych instytucje finansowe powinny zapewnić kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. Klauzula przeliczeniowa powinna być więc sformułowana na tyle jasno, by dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko objąć swą świadomością możliwość wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, ale również oszacować potencjalnie istotne konsekwencje ekonomiczne takiego postanowienia umownego. W konsekwencji należy uznać, że pomimo tego, iż kwestionowane klauzule dotyczyły świadczeń głównych, jako niejednoznaczne, podlegają ocenie z punktu widzenia abuzywności, po myśli art. 385¹ § 1 k.c.

Analizując postanowienia zawarte w umowie kredytu należy zauważyć, że nie zostało wskazane jednoznacznie jaki kurs ma zastosowanie do przewalutowania odpowiednio przy wypłacie i spłacie. Nie wiadomo zatem według jakiego kursu miało nastąpić przeliczenie kwoty do wypłaty, a według jakiej do przeliczenia uiszczanych rat w złotych. W obu przypadkach chodzić miało o kursy Banku publikowane w Tabeli kursów kupna/sprzedaży. Kurs ten zatem nie ma charakteru określanego według jasnych i obiektywnych kryteriów, a przeciwnie - zależy każdorazowo od decyzji Banku, który wedle własnej polityki może kształtować wysokość kursu, a tym samym wysokość zobowiązań kredytobiorcy. Wadliwości tej nie eliminuje zawarcie przez strony aneksu do umowy, bowiem oceny, czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (zob. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 20 czerwca 2018 r. sygn. akt III CZP 29/17). A w chwili zawarcia umowy istniał taki stan, że kwota kredytu wyrażona w złotych, była wypłacana w złotych, jako równowartość określonej kwoty w CHF po przeliczeniu według kursu kupna ustalonego arbitralnie przez bank i według tego samego mechanizmu kredyt był spłacany. W tej sytuacji należy przyjąć, że wymienione klauzule, jako sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy konsumenta nie wiążą powódki. Mając przesądzony fakt, iż wymienione wyżej postanowienia umowne mają charakter abuzywny, należy ocenić, czy po ich wyeliminowaniu umowa może nadal funkcjonować. Na tak postawione pytanie należy odpowiedzieć przecząco. Wszak po usunięciu mechanizmu indeksacji nie da się w ogóle określić wysokość zobowiązania odnoszącego się do świadczenia głównego z umowy kredytu. Z kolei w powołanym wyżej wyroku TSUE z dnia 3 października

2019 r. w sprawie K. Dziubak, J. Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, Trybunał wyjaśnił, że nie ma możliwości zastąpienia luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym. Uwzględniając zatem, że po usunięciu zakwestionowanych postanowień umownych z umowy kredytu pomiędzy stronami umowa nie może w dalszym ciągu funkcjonować, a konsument godzi się na stwierdzenie nieważności całej umowy, należało przyjąć jej nieważność.

Skutkiem nieważności umowy (ustalonej przez sąd przesłankowo) jest konieczność zwrotu przez pozwaną Bank spełnionych przez powódkę świadczeń zgodnie z art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. – w wykonaniu nieważnej umowy. Zgodnie z art. 410 § 2 k.c., świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. W niniejszym przypadku, z uwagi na nieważność umowy kredytu, środki finansowe wpłacone przez powódkę stronie pozwanej, tytułem spłaty rat kredytu uznać należy za świadczenie nienależne. Na podstawie art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 k.c. strona pozwana jest więc zobowiązana do zwrotu powódce wszelkich kwot świadczonych przez nią tytułem spłaty kredytu. Z przedłożonych przez powódkę dokumentów dotyczących historii spłaty kredytu wynika, że pozwany Bank winien zwrócić powódce kwotę 100.647,67 zł, stanowiącą jedynie część przysługującego powódce roszczenia. Uwzględniając pogląd TSUE wyrażony w sprawie K. Dziubak, J. Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, należy dojść do wniosku, że roszczenie stało się wymagalne dopiero z chwilą stanowczego oświadczenia konsumenta o odmowie sanowania umowy i wyrażeniu zgody na nieważność całej umowy (po uprzednim pouczeniu przez sąd o możliwych konsekwencjach wyroku). Oświadczenie to zostało złożone na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2022 r. Z tą chwilą dopiero odpadła podstawa świadczenia, o której mowa w art. 410 § 2 k.c. Od tej daty zatem należą się powódce odsetki ustawowe za opóźnienie z mocy art. 481 § 1 i 2 k.c. Sąd zasądził więc od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę wskazaną w punkcie I sentencji wyroku, oddalając żądanie odsetek za okres wcześniejszy.

Jako bezprzedmiotowy należało ocenić zarzut przedawnienia podniesiony przez stronę pozwaną. Trzeba bowiem przyjąć, iż bieg terminu przedawnienia

roszczenia o zapłatę świadczenia spełnionego w wykonaniu nieważnej umowy, takiego jak zgłoszone w sprawie niniejszej, rozpocząć się mógł dopiero od chwili powzięcia przez powódkę wiadomości o możliwej nieważności umowy i jej skutkach, a nie od chwili wypłaty kredytu i przeliczenia kwoty CHF na PLN. Powódka została pouczona przez sąd o skutkach nieważności umowy na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2022 r., w tym dniu roszczenie stało się wymagalne i rozpoczął swój bieg termin przedawnienia.

O kosztach procesu sąd orzekł zgodnie z art. 100 zd. 2 k.p.c., bowiem powódka uległa jedynie w nieznacznej części swych żądań. Na zasądzone koszty złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 1.000 zł, wynagrodzenie dla profesjonalnego pełnomocnika powódki w osobie adwokata w kwocie 5.400 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015, poz. 1800 ze zm.) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

[sędzia del. M. Siemieniec]